

Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Dziwnowie
z dnia

w sprawie: przyjęcia „*Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Dziwnów na rok 2018*”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1875), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 poz.487), Rada Miejska w Dziwnowie

uchwała, co następuje

§ 1.

W celu realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy Dziwnów w 2018 roku, przyjmuje się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Dziwnów na rok 2018”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

1. Ustala się przychody i wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, które stanowią załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
2. Upoważnia się Burmistrza Dziwnowa do dokonywania zmian w obrębie zadania gminnego programu profilaktyki.
3. Do zmian pomiędzy zadaniami gminnego programu profilaktyki upoważniona jest Rada Miejska w Dziwnowie.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dziwnowa.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2018r.

UZASADNIENIE

1. Obowiązek uchwalenia przez Radę Miejską w Dziwnowie niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu (Dz. U. z 2016 poz.487), Program uwzględnia założenia i priorytety określone przez Radę Ministrów w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016- 2020. Problemy wynikające z obecności w naszym życiu alkoholu i innych środków zmieniających świadomość dotyczą społeczność naszego miasta, dlatego też podmiotem działań na rzecz zdrowia, musi być cała populacja ludzi pijących, a także tych, którzy stają przed wyborem dotyczącym ilości i częstotliwości picia.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tworzy komplementarny system umożliwiający zsynchronizowanie w skali gminy działań szerokiego kręgu instytucji i osób fizycznych, poprzez stworzenie spójnej podstawy merytorycznej i prawnej.

BURMISTRZ

Grzegorz Józwiak

3. Realizacja zadań w tym zakresie zgodnie z art. 4¹ ust. 2 jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.
4. Program określa konkretne zadania oraz sposoby ich realizacji, zgodnie z diagnozą potrzeb społecznych i wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez co wywołuje skutki społeczne.
5. Zamierza się, że w 2018 roku na realizację programu wpływy będą kształtowały się w wysokości 480.000,00 zł.

BURMISTRZ

Grzegorz Józwiak



GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2018 ROK

1. WPROWADZENIE

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Program obejmuje zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, promocji zdrowia, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników ochronnych i eliminację czynników ryzyka.

Program uwzględnia założenia i priorytety określone przez Radę Ministrów w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016- 2020 r.

Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych oraz działań naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zmniejszeniu tych, które aktualnie występują i nakłada obowiązek kształtowania polityki alkoholowej.

Wyznaczonym celem głównym Programu jest integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w Gminie Dziwnów.

Cele i działania programu umożliwiają wdrożenie szerokiego spektrum oddziaływań (profilaktycznych, prewencyjnych, leczniczych oraz reintegracyjnych) i zadań podejmowanych wspólnie z różnymi podmiotami na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych w tym również w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie

Gminy Dziwnów, gdzie podstawowym motywem działania jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określonego w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz.1169), oraz potrzebami osób niepełnosprawnych.

Program jest adresowany do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Dziwnów.

Program uwzględnia rekomendacje zawarte w dokumentach programowych krajowych i samorządowych (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013-2020). Realizacja zadań Programu jest finansowana w sposób ciągły ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Podstawy prawne oraz dokumenty korespondujące z realizacją zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Dziwnów.

Podstawą prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 jest:

- **Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U z 2016 r., poz. 487), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Porządkuje kwestie dotyczące m.in.: zadań wykonywanych przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła finansowania tych działań, funkcjonowania rynku napojów alkoholowych, postępowania wobec osób nadużywających alkoholu oraz przepisów karnych związanych z obrotem alkoholem oraz jego reklamą.
- **Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym** (Dz.U. 2015 r. , poz. 1916), która określa zadania z zakresu zdrowia publicznego, podmioty uczestniczące w realizacji tych zadań oraz reguluje zasady finansowania zadań z zakresu zdrowia publicznego.
- **Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020** (Dz.U. z 2016 r., poz. 1492) przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów. Elementem składowym programu jest

Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który funkcjonuje dotąd jako odrębny dokumenty. Jako cel strategiczny Programu wskazuje się wydłużenie życia w zdrowiu, poprawę zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w tym obszarze. W ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KPPiRPA) wskazanych jest kilka głównych obszarów do realizacji:

- promocja zdrowia, w ramach której przewidziano min. podejmowanie działań informacyjnoedukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, upowszechnianie informacji dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk przemocy, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowy oraz wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- szkolenie kadr, nacisk położono m.in. na kształcenie personelu medycznego, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, rozwijanie systemu kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia profesjonalistów na temat FASD,
- zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym m.in.; ograniczania dostępności alkoholu, ograniczenie przemytu, podjęcie działań legislacyjnych w kierunku ograniczenia reklamy napojów alkoholowych, kontrolę i monitorowanie wydatkowania środków,
- profilaktyka, a ramach niej: profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa.

W niniejszym Programie uwzględniono kierunki zawarte w Narodowym Programie Zdrowia.

- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m.in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie** (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817) reguluje m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m.in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020**, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.
- **Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013-2020**, która jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Gminy Dziwnów.
- **Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie** określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dziwnów.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU.

Gmina Dziwnów położona jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, częściowo na Wyspie Wolin, półwyspach Międzywodzkim i Dziwnowskim, pomiędzy Morzem Bałtyckim oraz Zatoką Wrzosowską (częścią Zalewu Kamieńskiego, zwaną także Jeziorem Wrzosowskim) przy ujściu rzeki Dziwny do morza. Dziwnów jest gminą miejsko - wiejską, zajmuje powierzchnię 3790 ha, a w jej skład wchodzi miejscowości: Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin i Międzywodzie. Miasto Dziwnów uzyskało prawa miejskie 1 stycznia 2004r. Gmina liczy ok. 4 tys. mieszkańców, a liczba ludności Gminy nie utrzymuje się na jednakowym poziomie i nieznacznie, lecz systematycznie spada. Spadek liczby mieszkańców spowodowany jest głównie likwidacją zakładów pracy, wzrostem bezrobocia, z zatem koniecznością migracji, zwłaszcza ludzi młodych w inne regiony kraju a także za granicę, w celu poszukiwania pracy. Większość zakładów pracy to jednostki sektora finansów publicznych: Urząd Miejski, szkoła podstawowa, gimnazjum, przedszkole, zakład wodociągów i kanalizacji, biblioteka publiczna, urząd pocztowy, urząd morski, ośrodek pomocy społecznej, zespół obsługi oświaty, miejski ośrodek kultury i sportu, jednostka wojskowa. Z uwagi na typowo

turystyczno - wczasowy charakter gminy, ludność zajmuje się głównie obsługą turystów, a więc wynajmem kwater, handlem oraz gastronomią i w coraz mniejszym stopniu rybołówstwem.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013-2020, która jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Gminy Dziwnów. Strategia zawiera również diagnozę środowiskową i problemową występującą na terenie Gminy Dziwnów. W/w diagnozę przeprowadzono na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Dziwnów, przygotowanej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.

Z przeprowadzonej diagnozy jednoznacznie wynika, że podstawowym problemem społecznym jest starzenie się społeczeństwa oraz bardzo wysokie bezrobocie poza sezonem letnim.

Główne powody udzielenia pomocy i wsparcia:

powody pomocy	liczba rodzin	lata poprzednie			prognoza 2013
		2010	2011	2012	
ubóstwo		151	98	95	93
bezrobocie		84	82	83	81
niepełnosprawność		87	86	86	86
długotrwała lub ciężka choroba		94	107	95	95
bezradność		42	29	37	35
alkoholizm		25	29	22	20
narkomania		0	0	0	2
potrzeba ochrony macierzyństwa/ wielodzietność		11	15	11	12
bezdomność		2	2	4	2
opuszczenie zakładu karnego		1	1	2	3
zdarzenia losowe		2	1	2	2
klęski żywiołowe i ekologiczne		0	0	0	0

Źródło: Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013- 2020

Okres od października do maja jest bardzo trudny dla części tutejszej społeczności. Powoduje nasilenie się dotychczasowych problemów oraz pojawianie się nowych problemów zarówno wśród podopiecznych OPS, jaki i rodzin dotychczas nie korzystających lub korzystających sporadycznie z pomocy społecznej. Część rodzin z powodu bezrobocia nie posiada środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. W występuje zjawisko patologii, wysoka niezaradność życiowa, co wiąże się z zaniedbaniami w obowiązkach domowych i w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w

rodzinach. Bardzo często dzieci nie mają należytej opieki. Długotrwała sytuacja pozostawania bez pracy wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości człowieka. Stres i utrata stabilizacji często powodują niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia, zniechęcenie, agresywna reakcja wobec otoczenia, rodziny, instytucji.

Dysfunkcje rodziny z problemem alkoholowym

Ze strategii wynika, że alkoholizm stanowi ok. 20% problemów u rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na terenie Gminy Dziwnów. Rodzina z problemem alkoholowym to rodzina, w której co najmniej jeden z członków pije w sposób nadmierny, szkodliwy lub niekontrolowany. Uzależnienie od alkoholu członka rodziny i związane z tym nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. Rodzina z problemem alkoholowym charakteryzuje się pewnymi cechami, które służą przystosowaniu się do istniejącej sytuacji. Istotnym problemem z punktu widzenia społeczności lokalnej są szkody społeczne i rozwojowe, jakie zachodzą u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym żyją w ciągłym stresie, napięciu i doświadczają wielu traumatycznych wydarzeń w związku z uzależnieniem rodziców. Brak im poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje zaburzenia emocjonalne oraz psychiczne. Rodzic/rodzice nie spełniają swojej podstawowej funkcji – zapewnienia opieki i wychowania, zatem niezbędne staje się uruchomienie zewnętrznych mechanizmów, mających na celu pomoc dziecku i rodzinie. Taką rolę odgrywają placówki wsparcia dziennego oraz inne instytucje systemu wspierania rodziny.

Wielkość spożycia napojów alkoholowych

Według danych Ministerstwa Zdrowia w 2014 roku spożycie alkoholu wynosiło 9,4 l, co oznacza, iż zanotowano spadek o 0,27 l w stosunku do 2013 roku. Największemu zmniejszeniu uległo spożycie wyrobów spirytusowych – było o 11% niższe niż w 2013 roku i wynosiło 3,2 l. Spożycie piwa wynosiło 98,9 l, co oznacza wzrost o 1,2 l (1,2%). Wzrosło również spożycie wina z 5,8 l do 6,3 l (wzrost o 8,6%). Wzrost spożycia wina odnotowano po raz pierwszy od 2006 roku.³ W Polsce prognozowany jest stały trend wzrostowy w zakresie spożycia alkoholu. W 2014 roku w Polsce – w stosunku do 2013 roku – w strukturze spożywanego alkoholu spadł udział napojów spirytusowych z 37,2% do 34,1%, udział piwa wzrósł z 55,7% do 57,9%. Udział wina wzrósł, po raz pierwszy w analizowanym okresie, z 7,2% w 2013 roku do 8% w 2014.

Szkody społeczne spowodowane używaniem alkoholu

Alkoholizm ma wymiar społeczny, dlatego też jego skutki są dalekosiężne. Nie ograniczają się one do fizycznej, psychicznej i behawioralnej degradacji osoby pijącej. Skutkami alkoholizmu dotknięte jest życie wszystkich, którzy taką osobę otaczają. Picie szkodliwe bądź uzależnienie ma wpływ na życie zawodowe, przyczyniając się do niskiej efektywności w pracy oraz częstych absencji. Utrata pracy może spowodować bezrobocie, co prowadzi do obniżenia poziomu materialnego zarówno rodziny jak i jednostki a nawet utraty dachu nad głową. Sytuacja, która się wytwarza wzmaga frustrację, stres i napięcie.

Uzależnienie jest jedną z istotniejszych przesłanek powodujących wykluczenie społeczne.

Ponadto, osoby uzależnione od alkoholu doświadczają społecznej stygmatyzacji, zarówno podczas picia jak i podczas utrzymywanej abstynencji oraz podjęcia leczenia.

Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych

Badania naukowe dowodzą, iż istnieje związek pomiędzy ceną alkoholu a wielkością jego spożycia. Im większa jest dostępność ekonomiczna alkoholu, tym większe jest jego spożycie. W 2014 roku w porównaniu z 2013 rokiem zanotowano średni wzrost cen napojów alkoholowych o 1,9%. Najbardziej wzrosła cena napojów spirytusowych – o 4,4%, cena wina wzrosła o 1%, natomiast cena piwa utrzymała się na podobnym poziomie.

Dostępność fizyczna alkoholu

Jednym z najskuteczniejszych instrumentów ograniczenia zakresu problemów alkoholowych jest administracyjne i prawne ograniczenie dostępności alkoholu. W Polsce zasadniczą rolę w przedmiotowych regulacjach odgrywają jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnikiem umożliwiającym monitorowanie problemu dostępności alkoholu na poziomie lokalnym jest liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczba decyzji w sprawie cofnięcia lub wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych podejmowanych w gminie.

W latach ubiegłych w Gminie Dziwnów: 2013 r. – wydano 184, w 2014 r. – wydano 127, w 2015 r. – wydano 222, w 2016 r. – wydano 99, w 2017 do dnia 26 października wydano 60 zezwoleń w wielu przypadkach zezwolenia dla tego samego podmiotu się powtarzają, ponieważ przedsiębiorcy wygaszają zezwolenia z chwilą zakończenia sezonu letniego, a następnie od czerwca następnego roku występują o nowe zezwolenie. Podyktowane jest to sezonowym charakterem działalności.

Ilość stałych punktów sprzedających całorocznie alkohol w roku 2017 r. w poszczególnych miejscowościach przedstawia się następująco:

- Dziwnów – ok. 10
- Dziwnówek – ok. 3
- Międzywodzie – ok. 5
- Łukęcin – ok. 1

Gmina Dziwnów liczy ok. 4000 stałych mieszkańców, więc na jeden stały punkt sprzedający alkohol przypada ok. 210 osób. Wynik ten nie jest dokładny, ponieważ w niektórych ośrodkach wczasowych całorocznych o charakterze uzdrowiskowym, rehabilitacyjnym bądź wypoczynkowym przebywają klienci, ich ilość jest trudna do obliczenia, ponieważ każdy turnus ma inne obłożenie. Przyjmując z dużym błędem ilość kuracjuszy można powiedzieć, że jest ich jednorazowo około 500 osób. Tak więc po dodaniu tych osób do ilości stałych mieszkańców średnia ilość wyniesie 225 osób na jeden stały punkt sprzedający alkohol.

W przypadku sezonu letniego, tj. od czerwca do sierpnia w gminie Dziwnów przebywa jednorazowo około 25000 wczasowiczów. Dla zaokrąglenia i po dodaniu stałych mieszkańców daje to liczbę około 30000 osób. Dzieląc ilość osób przez ilość wydanych zezwoleń np. w 2015 roku, wynikiem jest 135 osób na jeden punkt sprzedający napoje alkoholowe.

Młodzież – jako grupa ryzyka

Spożywanie alkoholu przez młodzież jest najczęściej występującym zachowaniem ryzykownym w tej grupie społecznej. Informacji na temat rozpowszechnienia picia alkoholu przez młodzież dostarczają m. in. badania ankietowe prowadzone zgodnie z metodologią międzynarodowego *Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach* (ESPAD) oraz badania w ramach międzynarodowego projektu badawczego na temat zdrowia i zachowań zdrowotnych młodzieży szkolnej HBSC (*Health Behaviour in School-aged Children*). Badania HBSC dotyczą uczniów w wieku 11, 13, 15 lat i wskazują, że w 2014 roku odsetek dzieci, które chociaż raz w ciągu swojego życia piło alkohol wynosi 42,6%. Wynik ten prezentuje tendencję spadkową w porównaniu z rokiem 2010 (52,3%). Ponadto, wskaźnik ten rośnie wraz z wiekiem młodzieży, najwyższą wartość osiągając w grupie 15-latków – ok. 69%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz znajdowało się w stanie nietrzeźwości około 1,8% dzieci w wieku 11 lat, około 6% - w wieku 13 lat i 15% w

wieku 15 lat. Porównanie tych wskaźników pokazuje korzystną zmianę – liczba młodych ludzi, którzy przyznają się do upicia się chociaż raz w życiu zmalała z 26,1% do 21,1%.¹ Niezmiennie wśród młodzieży największą popularnością cieszy się piwo, na drugim miejscu jest wódka, a dopiero na trzecim wino. Wódkę pił, co najmniej raz w ciągu ostatnich trzydziestu dni, prawie co trzeci badany gimnazjalista (30,8%) i więcej niż co drugi uczeń szkoły wyższego poziomu (65,4%). Picie piwa zdarzyło się w tym czasie większości badanych, prawie połowie gimnazjalistów (47,4%) i ponad dwóm trzecim uczniów starszych (77,9%). Wino piła mniej więcej jedna piąta młodziej młodzieży objętej badaniem (22,7%) i ponad jedna trzecia uczniów ze starszej grupy (43,8%).

Osoby uzależnione od alkoholu

W Polsce liczbę uzależnionych można oszacować na około 800 tys. a osób pijących szkodliwie na około 2,5 mln. Powyższe zjawiska mają wpływ na powstawanie problemów społecznych. Szacunkowo, wg wskaźników przyjętych przez PARPA, na terenie miasta liczba osób wymagających różnego typu oddziaływań terapeutycznych wynosi:

- osoby uzależnione od alkoholu przeciętnie 2-3% dorosłej populacji,
- osoby nadużywające alkoholu przeciętnie 12- 15% dorosłej populacji,

Osoby te bez fachowej profesjonalnej pomocy nie są w stanie poradzić sobie z alkoholem i innymi środkami zmieniającymi świadomość. Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba) obejmuje (szacunkowo) populację 2% osób w Gminie Dziwnów.

W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, biopsycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Model leczenia musi być dostosowany do takiego sposobu postrzegania tej choroby. Terapia uzależnienia od alkoholu prowadzona jest w ambulatoryjnych i stacjonarnych zakładach leczenia odwykowego. Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu odbywa się wyłącznie w publicznych bądź niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej i jest bezpłatne, również dla osób nieubezpieczonych. Leczenie uzależnienia jest dobrowolne, za wyjątkiem sytuacji sądowego zobowiązania do leczenia, które zostały określone w art. 24 Ustawy.

Najbliższe otoczenie osób uzależnionych/nadużywających alkoholu

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że ok. 4% populacji to osoby dorosłe żyjące w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)

¹ Ministerstwo Zdrowia, *projekt Sprawozdania z wykonania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.*, Warszawa 2015 r.

współuzależnieni. Współuzależnienie jest zaburzeniem przejawiającym się w utrwalonej niszczącej formie funkcjonowania związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczającej w istotny sposób swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu zdrowia i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze.

Z uwagi na to, że zdecydowanie większa liczba mężczyzn jest uzależnionych, współuzależnieniem częściej dotknięte są kobiety.

Przemoc w rodzinie

W literaturze wyróżniono czynniki, które określają prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinie. Wśród nich, nadużywanie alkoholu wymienione jest jako jeden z najważniejszych. Na przestrzeni od 2012 do 2014 roku w Polsce obserwowany jest stały wzrost przypadków występowania przemocy w rodzinie, a zarazem wzrost liczby osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, będących pod wpływem alkoholu. Istnieje wysoka zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości osoby stosującej przemoc w rodzinie a występującymi epizodami przemocy. Zależność tę odnotowano zarówno w relacjach ofiar jak i sprawców przemocy. Ponadto, występowała ona w każdym rodzaju przemocy. Badane osoby dorosłe będące ofiarami przemocy w rodzinie stwierdziły, że najczęstszą okolicznością towarzyszącą przemocy jest alkohol (37,2% - ofiary przemocy fizycznej, 37,5%-ofiary przemocy seksualnej, 28,8% - przemocy psychicznej oraz 19,3% - przemocy ekonomicznej). Ponadto, powyższe badania wykazały związek między tendencją do nadużywania alkoholu a stosowaniem poszczególnych rodzajów przemocy wobec dzieci. Średnio 30% uczniów doświadczających przemocy w rodzinie oceniła, że przynajmniej jedno z rodziców/opiekunów prawnych nadużywa alkoholu.²

Wskaźnikiem pozwalającym na ocenę skali zjawiska przemocy w rodzinie jest liczba uruchomionych procedur *Niebieska Karta* na terenie Gminy Dziwnów. Dane zawiera poniższa

tabela.

² Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Raport cząstkowy *Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców*, 2014 rok

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty - A” przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

wyszczególnienie	2011	2012	do 30.10.2013
liczba NK, które wpłynęły do Zespołu	1	8	2
liczba zakończonych procedur NK	0	1	5

Źródło: Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013- 2020

Analiza wskazuje, że w roku 2018 do najważniejszych działań podejmowanych i finansowanych przez Gminę należy zaliczyć: programy profilaktyczne w szkołach, pomoc psychologiczną i wychowawczą dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinach, pomoc dla rodziców, których dzieci nadużywają środki zmieniające świadomość oraz zwiększenie dostępności leczenia uzależnień. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszać ich rozmiary i dotkliwość. Przedstawione płaszczyzny problemowe stanowią obszar szeroko pojętego zdrowia publicznego. Art. 68 ust. 1 Konstytucji RP mówi, iż „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia”, natomiast w ust. 2 stwierdza się, że „obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych”. Ustawa o samorządzie gminnym do zadań własnych wspólnoty samorządowej zalicza kilka bardzo istotnych zadań z zakresu szeroko rozumianej ochrony zdrowia. Są to mianowicie kwestie dotyczące m.in.: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, utrzymania czystości, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, w tym utrzymanie ośrodków i zakładów opiekuńczych. „Ustawa o samorządzie gminnym nie przesądza, które z powyższych zadań własnych mają charakter obligatoryjny, a które fakultatywny. Rozstrzygają o tym szczególne ustawy prawa materialnego. ”Ochrona zdrowia oznacza: „- ochronę przed chorobami poprzez zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych, niezakaźnych o dużym wymiarze społecznym oraz innych chorób i niesprawności fizycznych i psychicznych w ramach systemu opieki zdrowotnej,
- ochronę przed zagrożeniami środowiska przyrodniczego,
- ochronę przed zagrożeniami wynikającymi z niekorzystnych warunków społecznych: ubóstwo, bezrobocie, patologie społeczne.”

Natomiast promocja zdrowia jest działaniem wielosektorowym a ustawodawca scedował powinności w tej dziedzinie na szczeble samorządu lokalnego – w gminie, powiecie

i województwie. Koncepcja promocji zdrowia znalazła swoje określenie w Ustawie o zakładach opieki zdrowotnej. Czytamy w niej, że jest ona zestawem działań: „umożliwiających poszczególnym osobom i społeczności zwiększenie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu”. Uwzględniając uregulowania prawne w tej materii przyjęto, że „zdrowie publiczne” to właśnie promocja i ochrona zdrowia.

III. CELE PROGRAMU

Problemy alkoholowe należą do najpoważniejszych problemów społecznych występujących zarówno na terenie Gminy Dziwnów jak i całego kraju.

Celem ogólnym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ograniczenie istniejących problemów związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem alkoholu oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z piciem alkoholu i innymi zachowaniami ryzykownymi. Skuteczność działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień uwarunkowana jest zaangażowaniem i rzetelną współpracą wielu różnych podmiotów, dlatego celem głównym programu jest: **integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w Gminie Dziwnów.**

Cele szczegółowe programu:

- propagowanie modelu trzeźwego stylu życia wśród dorosłych, młodzieży i dzieci
- wzrost świadomości rodziców na temat roli rodziny jako czynnika chroniącego dzieci przed zachowaniami ryzykownymi zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia,
- zatrzymanie tendencji do obniżania wieku inicjacji alkoholowej
- zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i przemocą domową,
- kreowanie i propagowanie zdrowego stylu życia
- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywaniem alkoholu dla konsumentów i ich otoczenie w ramach Narodowego Programu Zdrowia,
- zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie odwykowe i utrzymujących abstynencję

- zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia,
- wspieranie integracji społecznej oraz organizowanie, współorganizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych pochodzących z Gminy Dziwnów.
- poszerzanie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikających z Narodowego Programu Zdrowia,
- wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, kobiet w ciąży, osób pijących w sposób szkodliwy i ryzykowny zgodnie z kryteriami Narodowego Programu Zdrowia
- wspomaganie tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności dla rodzin z problemem alkoholowym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (art. 4¹. 1) nakłada na gminę obowiązek realizowania – jako zadania własnego gminy następujących przedsięwzięć:

- a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- d) podjęcie działań wspierających motywowanie dzieci i młodzież oraz osoby starsze z rodzin dysfunkcyjnych do czynnego udziału w zajęciach organizowanych w czasie wolnym,
- e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja celów w obszarach profilaktyki i edukacji:

- działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży

- edukacja osób dorosłych
- promocja zdrowego stylu życia
- profilaktyka poprzez sport
- wychowanie w trzeźwości

Strategiczne kierunki realizacji programu gminnego

1. Podjęcie działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów:
 - niezbędne jest poszerzenie programów o zagadnienia podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia,
 - realizacja programów obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodszych i starszych grup wiekowych, kształtujących ich poczucie własnej wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych – co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej, narkotykowej i nikotynowej,
 - ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych, alternatywnych form spędzania wolnego czasu w szkołach jak i poza placówkami oświatowymi,
 - organizacja warsztatów, zajęć pozalekcyjnych w związku z tym iż, zachowania ryzykowne młodzi ludzie podejmują najczęściej poza terenem szkoły i możliwością jej wpływu – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań,
 - organizacja profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, promowania prozdrowotnego stylu życia.
2. Wzmocnienie działań na rzecz ograniczenia przemocy rówieśniczej w szkole poprzez m. in:
 - a. informowanie uczniów o prawach człowieka, obywatela, ucznia,
 - b. edukację w zakresie zachowań agresywnych,
 - c. kształcenie kompetencji psychologicznych uczniów w zakresie rozwiązywania problemów, radzenia sobie w sytuacji przemocy, itp.
 - d. monitorowanie zachowań dzieci na terenie szkoły,

- e. wzmocnienie działalności Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego ze zwróceniem szczególnej uwagi na problematykę rodziny (kryzys rodziny został uznany za jeden z wiodących problemów gminy),
- f. koordynacja lokalnych struktur w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie,
- g. wykorzystanie lokalnych zasobów dla tworzenia koalicji na rzecz ograniczania problemów alkoholowych w gminie.

Adresaci

Adresatami *Programu* są mieszkańcy Gminy Dziwnów, w szczególności:

- osoby i rodziny z problemem alkoholowym,
- osoby uzależnione i współuzależnione,
- osoby pijące szkodliwie i ryzykownie,
- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka,
- osoby ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów alkoholowych i pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz osobom i rodzinom z problemem przemocy,
- osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym,
- środowiska abstynenckie,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Konsumenci, dorośli (rodzice, nauczyciele, pracodawcy, sprzedawcy alkoholu i in.)

Realizator programu

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiada Burmistrz Dziwnowa, a poszczególne zadania *Programu* mogą zostać zlecone do wykonania wybranym wykonawcom. Wykonawcami zadań mogą być m.in.: osoby fizyczne, osoby prawne, organizacje pozarządowe, kościoły, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Kultury i inne jednostki organizacyjne Gminy Dziwnów, Policja, Straż Miejska, placówki oświatowe, lokalne media oraz inne podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje oraz doświadczenie w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w szczególności:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dziwnowie

- Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim
- Posterunek Policji i Straż Miejska w Dziwnowie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie
- Poradnia Rodzinna w Kamieniu Pomorskim
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Kamieniu Pomorskim
- Punkt informacyjno-konsultacyjny w Międzywodziu
- Radca Prawny
- Placówki oświatowo - wychowawcze, placówki pracy pozaszkolnej, Rady Szkoły, Rady Rodziców, Komitety Rodzicielskie
- świetlice środowiskowe
- Miejski Ośrodek Sportu i Kultury
- Biuro promocji
- Oddziały Leczenia Odwykowego
- Poradnie Odwykowe
- Zespół biegłych: psychiatra, psycholog
- Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne
- Kluby Abstynenckie
- Ośrodek Zdrowia-lekarze rodzinni w podstawowej opiece zdrowotnej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kamieniu Pomorskim

Partnerzy

Partnerami w realizacji programu są osoby fizyczne i prawne oraz podmioty nie posiadające osobowości prawnej, realizujące zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym zwłaszcza problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym przede wszystkim:

- Placówki leczenia odwykowego:
 - Placówka odwykowo- stacjonarna (Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie)
 - niestacjonarna (Punkt Filialny SP ZOZ WOTUW Stanomino w Kamieniu Pomorskim)
 - Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy SPZ ZOZ w Gryficach „M MEDICAM – Szpital Specjalistyczny w Gryficach” Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu – COTUA
- Kadra i infrastruktura przygotowane do prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- pedagodzy,
 - nauczyciele
 - świetlice środowiskowe,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - instytucje wymiaru sprawiedliwości.
- Jednostki organizacyjne Gminy Dziwnów:
- Ośrodek Pomocy Społecznej i kadra przeszkolona w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - Straż Miejska;
 - Miejski Ośrodek Sportu i Kultury;
- Organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność użyteczności publicznej zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w tym m.in.:
- kościoły i inne związki wyznaniowe;
 - organizacje pożytku publicznego w tym:
 - stowarzyszenia abstynenckie;
 - Związek Harcerstwa Polskiego;
 - kluby sportowe, itp.
- Wspólnotowe grupy samopomocowe:
- grupy Anonimowych Alkoholików;

Założenia

Zadania Gminnego Programu związane z profilaktyką uzależnień realizowane są przy założeniu, że działania uprzedzające powstawanie różnych patologii społecznych w ramach profilaktyki pierwszorzędowej są podobne. Wynika to z faktu, iż przyczyny występowania różnych zachowań ryzykownych (takich jak palenie tytoniu, picie alkoholu, zażywanie narkotyków, dopalaczy, lekomania, przemoc, zachowania agresywne, przestępczość, przedwczesna aktywność seksualna i in.) są takie same.

Źródła finansowania programu

Wykonanie programu będzie dokonywane w ramach środków własnych Gminy oraz z opłat związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487).

Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań własnych gminy w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych umieszczone są w wyodrębnionym dziale struktury budżetu gminy.

Zasady finansowania zadań programu

1. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujmują się corocznie w planach budżetowych Gminy w dziale 851-85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Ujęcie w planie budżetowym na dany rok nie stanowi o przyznaniu dotacji lub innej formy finansowania.
3. Dysponentem środków finansowych ujętych w programie jest Burmistrz Dziwnowa.
4. Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia, zlecenia, na podstawie indywidualnych wniosków na realizację zadań ujętych w Gminnym programie.
5. W trakcie roku budżetowego istnieje możliwość przesunięcia zaplanowanych środków zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi.
6. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację programu.

IV. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ DZIWNÓW

Zadanie 1

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa odrębny regulamin organizacyjny powołany Zarządzeniem Burmistrza Nr VI/58A/2011 z dnia 12 kwietnia 2011 roku.

Zadanie 2

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego (wynagrodzenie – umowa – zlecenie)

2. Finansowanie zajęć terapeutycznych, specjalistycznych terapii grupowych i indywidualnych, porad diagnostycznych na terenie powiatu kamieńskiego dla mieszkańców Gminy Dziwnów.
3. Dofinansowanie lub sfinansowanie kosztów badań lekarskich, badania, leczenie. Dofinansowanie kosztów wyjazdów na ogólnopolskie i lokalne imprezy trzeźwościowe, rekolekcje, zjazdy, spotkania, rocznice. Prowadzenie grup wsparcia i zajęć grupowych dla osób nadużywających alkohol i innych substancji psychoaktywnych.
4. Pokrywanie kosztów badań lekarskich wraz z finansowaniem zakupu środków farmakologicznych.
5. Współpraca z instytucjami tworzącymi gminny system pomocy osobom doznającym przemocy w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie wszczynania procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia odwykowego
7. Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8. Dofinansowanie działań zgodnie z zapisami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
9. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
10. Finansowanie realizacji programów edukacyjnych dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie;
11. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy
12. W celu udzielania profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy zakłada się, że spójny system wyspecjalizowanych placówek i służb to:
 - Działania zgodnie z zapisami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
 - Miejsce, do którego można przyjść – punkty informacyjno-konsultacyjne dla osób uwikłanych w przemoc domową;
 - Grupy robocze podejmujące działania w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego;

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach.

1. Organizowanie, finansowanie oraz dofinansowanie wszelkich kampanii profilaktycznych. Realizacja programów profilaktyczno- wychowawczych przez specjalistów - realizatorów programów dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców. Prowadzenie szkolnych programów wychowawczych, profilaktycznych, programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych zgodnie z założeniami Narodowego Program Zdrowia terapeutycznych i programów rodzinnych. Realizacja sztuk teatralnych. Realizacja i finansowanie olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami nt. zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, wycieczek, kolonii, półkolonii itp. organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych mieszkańców Gminy Dziwnów;
2. Realizacja i finansowanie olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami nt. zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień itp. oraz:
 - wdrażanie wiedzy o uzależnieniach – programy, prelekcje, spektakle, edukacje teatralne i muzyczne, warsztaty, zajęcia i ćwiczenia intelektualne oraz profilaktyczne.
 - wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie oraz budowanie świadomości praw dziecka.
 - zakup nagród, materiałów, artykułów spożywczych i przemysłowych, posiłków oraz usług – do przeprowadzania imprez rozrywkowo-kulturalnych z elementami profilaktycznymi.
3. Organizowanie, dofinansowanie imprez bezalkoholowych, wyjazdów do teatrów, kina, imprez okolicznościowych „Dzień dziecka”, Św. Mikołaj, Wigilia, bali dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z rodzin dysfunkcyjnych w ramach alternatywnej formy spędzania wolnego czasu oraz integracji społecznej. Inne imprezy okolicznościowe, sportowe, rozrywkowe i kulturalne zgodnie z założeniami Narodowego Program Zdrowia.
4. Upowszechnianie zajęć sportowych jak i sportu masowego. Organizowanie i dofinansowanie imprez rekreacyjno- sportowych, zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. Organizowanie sportowych imprez, zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, młodzieży, głównie uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez świetlice środowiskowe na terenie Gminy Dziwnów Dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Organizowanie lokalnych imprez

- edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno- edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie.
5. Zakup wyposażenia i materiałów w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych, imprez rekreacyjno- sportowych w ramach alternatywnej formy spędzania wolnego czasu.
 6. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi Gminy, organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów;
 7. Finansowanie programów z elementami profilaktyki uzależnień według wniosków złożonych przez placówki oświatowe;
 8. Dofinansowanie działań w obszarze edukacji społeczeństwa gminy uwzględniając założenia Narodowego Program Zdrowia;
 9. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych;
 10. Uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia oraz uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania środków zmieniających świadomość, korzystania z nowoczesnych technologii;
 11. Upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.
 12. Dofinansowanie programów stanowiących realizację założeń gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie.

Zadanie 4

Działanie wspierające motywowanie dzieci i młodzież oraz osoby starsze z rodzin dysfunkcyjnych do czynnego udziału w zajęciach organizowanych w czasie wolnym

1. Finansowanie zatrudnienia pracowników świetlic środowiskowych na terenie Gminy Dziwnów w zakresie przeciwdziałania patologii społecznej w środowisku rodzin zagrożonych alkoholizmem i innymi uzależnieniami, przemocą w rodzinie oraz patologiom społecznym.
2. Finansowanie zakupów materiałów, artykułów spożywczych do realizacji zajęć na świetlicach środowiskowych oraz środków czystości.
3. Bieżące wsparcie finansowe oraz świetlic środowiskowych tj. energia elektryczna, gaz, wywóz nieczystości, zużycie wody, czynsz, (dzierżawa) rozmowy telefoniczne, Internet, akcesoria komputerowe itp. Utrzymanie pomieszczeń, w których znajdują

się Świetlice Środowiskowe oraz punkt konsultacyjny tj. modernizacja, remonty, wyposażenia itp.

4. Dofinansowanie wyposażenia Świetlicy Środowiskowej w Międzywodziu.
5. Dofinansowanie programów stanowiących realizację założeń gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych bez przekazywania środków finansowych.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Dziwnowie dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji;
2. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń ;
3. Inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń;

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNYCH KOMISJI

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (ART. 4¹ UST. 5).

Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołanej Zarządzeniem Burmistrza Dziwnowa Nr VI/100/2011 z dnia 06 lipca 2011 roku:

1. Posiedzenie Komisji odbywa się po godzinach pracy Urzędu Miejskiego w Dziwnowie;
 2. Przewodniczący otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 200 zł brutto za jedno posiedzenie plenarne;
 3. Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 100 zł brutto za jedno posiedzenie plenarne;
 4. Sekretarz Komisji zatrudniony przez Burmistrza Dziwnowa na umowę zlecenie otrzymuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości do 700 zł brutto.
- 1) Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach zespołów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) **zespołu ds. kontroli rynku alkoholowego**, podczas którego członkowie opiniują wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wynagrodzenie zespołu zależne jest od ilości opiniowanych wniosków w związku z czym przysługują następujące wysokości:
- w przypadku opiniowania – od 5 do 10 wniosków przysługuje wynagrodzenie w wysokości 50,00 zł brutto
 - w przypadku opiniowania – powyżej 10 wniosków przysługuje wynagrodzenie w wysokości 100,00 zł brutto
- b) **zespół ds. profilaktyki** – zajmujący się prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, jego członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 100,00 zł brutto za jedno posiedzenie,
- c) **zespół ds. motywowanie do leczenia odwykowego**, podejmuje czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, jego członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 100,00 zł brutto za jedno posiedzenie.
- 2) Wynagrodzenie za podejmowanie działań kontrolnych zleczanych przez Burmistrza Dziwnowa w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przysługuje członkom Komisji w wysokości 150,00 zł brutto za każdy dzień.
- 3) Wypłata wynagrodzeń za udział w posiedzeniach Komisji wypłacana jest na podstawie listy obecności podpisanej przez obecnych członków i zatwierdzonej podpisem przez Przewodniczącego i Sekretarza Komisji. W przypadku nieobecności Przewodniczącego lub Sekretarza listę wypłat zatwierdza, ten który jest obecny.
- 4) W przypadku gdy jednego dnia odbywa się więcej niż jedno posiedzenie zespołu wynagrodzenie wypłaca się za udział jednym posiedzeniu.

WYDATKI
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych
w ramach Gminnego Programu w Dziwnowie na rok 2018

PLAN		480 000,00 zł	
I.p.	uchwały	Kwota	
I.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Szczegółowe poczynania w ramach tego zadania	
		1. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wg programu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały)	6 000,00 zł
		2. Prowadzenie dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - umowa zlecenie	8 400,00 zł
		3. Szkolenia, delegacje, zwrot kosztów dojazdu na szkolenia w studium, kursy, delegacje. Organizowanie i finansowanie spotkań, konferencji, seminariów, wykładów, prelekcji w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i in	3 000,00 zł
		4. Pokrywanie kosztów związanych z wnioskami do sądu o zobowiązanie osoby uzależnionej do poddania się leczeniu odwykowemu	1 000,00 zł
	Razem	18 400,00 zł	
II.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego - dyżur pracownika. umowa - zlecenie.	9 000,00 zł
		2. Finansowanie zajęć terapeutycznych, specjalistycznych terapii grupowych i indywidualnych, porad diagnostycznych na terenie powiatu kamieńskiego dla mieszkańców Gminy Dziwnów.	26 000,00 zł
		3. Dofinansowanie lub sfinansowanie kosztów badań lekarskich, badania, leczenie. Sfinansowanie kosztów wyjazdów na ogólnopolskie i lokalne imprezy trzeźwościowe, rekolekcje, zjazdy, spotkania, rocznice. Prowadzenie grup wsparcia i zajęć grupowych dla osób nadużywających alkohol i innych substancji psychoaktywnych. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy	2 500,00 zł
		4. Pokrywanie kosztów badań lekarskich wraz z finansowaniem zakupu środków farmakologicznych.	1 500,00 zł
		5. Inne bieżące działania wynikające z tego zadania (wg programu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały).	600,00 zł
	Razem	39 600,00 zł	
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach	1. Organizowanie, finansowanie oraz dofinansowanie wszelkich kampanii profilaktycznych. Realizacja programów profilaktyczno- wychowawczych przez specjalistów - realizatorów programów dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców. Prowadzenie szkolnych programów wychowawczych, profilaktycznych, terapeutycznych i programów rodzinnych, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia. Przeprowadzenie diagnozy lokalnej na terenie Gminy Dziwnów. Realizacja i finansowanie olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami nt. zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, wycieczek, kolonii, półkolonii itp. organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych mieszkańców Gminy Dziwnów	120 000,00 zł
		2. Realizacja i finansowanie olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami nt. zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień itp. oraz: - wdrażanie wiedzy o uzależnieniach – programy, prelekcje, spektakle, edukacje teatralne i muzyczne, warsztaty, zajęcia i ćwiczenia intelektualne oraz profilaktyczne. - wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie oraz budowanie świadomości praw dziecka. - zakup nagród, materiałów, artykułów spożywczych i przemysłowych, posiłków oraz usług – do przeprowadzania imprez rozrywkowo-kulturalnych z elementami profilaktycznymi.	
		3. Organizowanie, dofinansowanie imprez bezalkoholowych, wyjazdów do teatrów, kina, imprez okolicznościowych „Dzień dziecka”, Św. Mikołaj, Wigilia, bali dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych z rodzin dysfunkcyjnych w ramach alternatywnej formy spędzania wolnego czasu oraz integracji społecznej. Inne imprezy okolicznościowe, sportowe, rozrywkowe i kulturalne zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.	
		4. Upowszechnianie zajęć sportowych jak i sportu masowego. Organizowanie i dofinansowanie imprez rekreacyjno- sportowych, zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. Organizowanie sportowych imprez, zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, młodzieży, uczestniczących również w zajęciach prowadzonych przez świetlice środowiskowe na terenie Gminy Dziwnów Dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych oraz wyjazdów dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno- edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie.	
		5. Zakup wyposażenia i materiałów w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych, imprez rekreacyjno- sportowych w ramach alternatywnej formy spędzania wolnego czasu.	
		6. Inne działania profilaktyczne wynikające z bieżącej analizy sytuacji (wg programu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały).	
	Razem	124 000,00 zł	
IV.	Działania wspierające motywowanie dzieci i młodzież oraz osoby strasze z rodzin dysfunkcyjnych do czynnego udziału w zajęciach organizowanych w czasie wolnym	1. Finansowanie zatrudnienia pracowników świetlic środowiskowych na terenie Gminy Dziwnów w zakresie przeciwdziałania patologii społecznej w środowisku rodzin zagrożonych alkoholizmem i innymi uzależnieniami, przemocą w rodzinie oraz patologiom społecznym	175 000,00 zł
		2. Finansowanie zakupów materiałów, artykułów spożywczych do realizacji zajęć na świetlicach środowiskowych oraz środków czystości	17 000,00 zł
		3. Bieżące wsparcie finansowe oraz świetlic środowiskowych tj. energia elektryczna, gaz, wywóz nieczystości, zużycie wody, czyszn, (dzierżawa) rozmowy telefoniczne, internet, akcesoria komputerowe itp. Utrzymanie pomieszczeń, w których znajdują się Świetlice Środowiskowe oraz punkt konsultacyjny tj. modernizacja, remonty, wyposażenia itp	55 000,00 zł
		4. Dofinansowanie wyposażenia do świetlicy środowiskowych w Międzywodziu	50 000,00 zł
		5. Inne bieżące działania wynikające z tego zadania (wg programu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały).	1 000,00 zł
	Razem	298 000,00 zł	
	Razem	480 000,00 zł	

W poszczególnych pozycjach powyższego harmonogramu wydatków, gdzie kwoty są zerowe lub na zrealizowanie zadań będzie wymagany większy nakład finansowy - sfinansowanie zadania będzie mogło być zrealizowane w przypadku zwiększenia zaplanowanych wpływów za wydanie i korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w 2018r.

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Dziwnowie
z dnia roku.**

w sprawie: przyjęcia *"Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Dziwnów na rok 2018"*

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2017 r, poz. 1875) oraz art. 10 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 783), **Rada Miejska w Dziwnowie uchwala, co następuje:**

§ 1.

W celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy Dziwnów w 2018 r. przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Dziwnów na rok 2018”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dziwnowa.

§ 3.

Uchwałą wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2018r.

UZASADNIENIE

Art. 10 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2017 poz. 783) stanowi, że realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii prowadzona jest w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, uchwalonego przez radę gminy. Zakłada się, że w 2018 roku na realizację programu wpływy będą kształtowały się na poziomie 20.000,00 zł.


BURMISTRZ
Grzegorz Józwiak

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY DZIWNÓW NA ROK 2018.

Wprowadzenie

Niniejszy program opracowany został na podstawie art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

W myśl art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mówi, że do zadań własnych gminy należy także przeciwdziałanie narkomanii.

Należy pamiętać, że zjawisko jakim jest problem uzależnienia narkotykowego powoduje ciągły wzrost kosztów ekonomicznych, a przede wszystkim społecznych. Problemy te oznaczają różnorodne zagrożenia oraz negatywne skutki w postaci przemocy domowej, samozniszczenia osób uzależnionych, dezorganizacji środowiska pracy oraz przestępstw i wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe i pod wpływem narkotyków. Prowadzą one do degradacji psychofizycznej, a także duchowej, społecznej i ekonomicznej poszczególnych osób, rodzin i całych środowisk.

Dlatego działania w zakresie rozwiązywania i zapobiegania problemom narkotykowym powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony jednostek samorządowych jako podmiotów, które znajdują się najbliżej poszczególnych grup społeczności lokalnej. Skuteczność działań podejmowanych w ramach profilaktyki narkotykowej wśród dzieci i młodzieży zależy od zaangażowania rodziców i lokalnych społeczności do współpracy z realizatorami szkolnych programów wychowawczych. Istotne jest również wspieranie młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie korzystali z substancji uzależniających. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność oddziaływań w zakresie substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz uzależnieniom behawioralnym z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom. Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników ochronnych i eliminację czynników ryzyka.

Program uwzględnia założenia i priorytety określone przez Radę Ministrów w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016- 2020.

Program jest adresowany do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nie posiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Dziwnów.

Program uwzględnia rekomendacje zawarte w dokumentach programowych krajowych i samorządowych (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013-2020). Realizacja zadań Programu jest finansowana w sposób ciągły ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. DIAGNOZA PROBLEMU

Według jednego z ostatnich raportów Narodów Zjednoczonych międzynarodowy biznes narkotykowy osiągnął obroty rzędu 400 miliardów dolarów rocznie. Jest to wartość około 8% całości światowych obrotów handlowych. „Główne substancje będące przedmiotem tego nielegalnego handlu ludzkość zna od tysięcy lat i wykorzystuje do leczenia bólu fizycznego i psychicznego, jak również szeroko pojętego poprawiania nastroju”. Współczesna wiedza o problematyce narkotyków i narkomanii nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych. W opiniach wielu praktyków i naukowców zajmujących się narkotykami i narkomanią, jedną z kluczowych, z punktu widzenia interesu publicznego, odpowiedzią na problemy związane z narkotykami jest zagwarantowanie osobom używającym substancji psychoaktywnych dostępu do różnorodnych form oddziaływań terapeutycznych. Oficjalnie deklarowaną i praktykowaną, od momentu uchwalenia ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 1985 roku, podstawą polskich oddziaływań antynarkotykowych pozostaje podejście zorientowane na zdrowie publiczne, choć od końca lat 90. XX wieku obserwowaliśmy tendencję do wzrostu znaczenia modelu działań z obszaru redukcji podaży narkotyków. Istotną nową kategorią w tej dziedzinie, która będzie oddziaływać również na system pomocy dla osób używających narkotyków i uzależnionych w Polsce, stała się ostatnia nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, której wprowadzeniu przyświecała myśl o wzmocnieniu zasady prymatu terapii nad

karaniem. Jest to rozwiązanie wprowadzające elementy oportunizmu prawnego do polskiego prawa narkotykowego i w efekcie pozwalające na fakultatywną, pozostającą w gestii prokuratora lub sędziego, dekryminalizację posiadania nieznacznych ilości narkotyków. Jednym z decydujących czynników kształtowania systemu terapii są postawy społeczne wobec zjawiska uzależnień. Jak pokazały badania populacji generalnej w Polsce z lat 2002 i 2006, obejmujące m.in. postawy wobec narkomanów i narkomanii osoby uzależnione w dalszym ciągu w percepcji społecznej nie są postrzegane głównie jako przestępcy, ale jako osoby chore, wymagające opieki i leczenia, często jednak w warunkach izolacji. Pomimo swoich ograniczeń, podejście takie tworzy pozytywny klimat społeczny dla rozwoju terapii uzależnień jako alternatywy dla szukania rozwiązań problemów uzależnień poprzez egzekucję prawa. Obecny system specjalistycznej opieki w Polsce, adresowany do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, wkomponowany został w system opieki zdrowotnej i stanowi część modelu opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Podobnie do zasad obowiązujących w całej psychiatrii, leczenie dla osób uzależnionych jest w Polsce bezpłatne, nie ma rejonizacji usług i konieczności posiadania skierowania w celu podjęcia leczenia. Leczenie realizowane jest w strukturach publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, których działalność od 1999 roku finansuje Narodowy Fundusz Zdrowia (prawny następca kas chorych), a także urzędy gmin lub urzędy marszałkowskie. System leczenia i terapii uzależnień tworzą przede wszystkim specjalistyczne placówki ambulatoryjne i stacjonarne oraz stosunkowo nieliczne jeszcze w naszym kraju, choć bardzo pożądane, formy opieki pośredniej, takie jak oddziały dzienne, placówki hostelowe i programy postrehabilitacyjne. W dokonanej w 2005 roku ocenie systemu leczenia i rehabilitacji uzależnień od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol stwierdzono, że celem dominującym terapii jest abstynencja (na drugim miejscu znalazła się poprawa jakości życia), a „struktura sieci placówek nie jest optymalna z perspektywy dostępności oferowanych świadczeń i absorpcji środków finansowych”. Od pewnego czasu można zaobserwować, że w związku ze zmianami w kompozycji krajowej sceny narkotykowej i w potrzebach zdrowotnych populacji osób uzależnionych, organizacja systemu leczenia uzależnień w Polsce zaczyna ulegać transformacji i widoczne staje się poszukiwanie nowych wzorców koncepcyjnych i organizacyjnych. Istotnym wskaźnikiem i motorem zmian, wyzwającym potrzebę adaptacji do nowych warunków, są dane epidemiologiczne. Pomimo obserwowanego spadkowego trendu sięgania po narkotyki, głównie przez młodzież, oszacowania z dnia 15.04.11 r., Dz. U. 2011 nr 105 poz. 614. Oceniono, że liczebność tej populacji można było oszacować w przedziale od 100.000 do 130.000 osób, wśród których

ok. 25.000–27.000 to osoby uzależnione od opioidów. Najnowsze szacunki, będące obecnie w fazie analizy i biorące pod uwagę dane z roku 2009, sugerują stabilizację lub też spadek liczby problemowych użytkowników narkotyków w Polsce do poziomu około 56.000–95.000 osób. Zgodnie z badaniami nad charakterystyką rozpowszechnienia problematyki narkotyków, obecny system leczenia uzależnień staje przed nowymi wyzwaniami, takimi jak wzrost używania substancji innych niż dominujące do niedawna opioidy (konopie indyjskie, amfetamina i inne syntetyczne psychostymulanty, leki przyjmowane bez potrzeb terapeutycznych czy tzw. „dopalacze”) oraz wzrost przyjęć do lecznictwa osób z rozpoznaniem używania wielu substancji psychoaktywnych, w którym to wzorze powszechnie obecne jest używanie alkoholu połączone z konopiami indyjskimi i tabletkami. Jednocześnie obserwuje się znaczne zróżnicowania terytorialne w obrazie używania substancji, co powinno znajdować odzwierciedlenie w różnorodności dostępnej oferty leczniczej i w strukturze organizacyjnej leczenia uzależnień. Prezentowana przez lata, bazująca na modelu społeczności terapeutycznej, spójność działania i filozofia pracy osób zaangażowanych w leczenie i rehabilitację uzależnień, ulega zmianom. Dominujące przez ostatnie lata formy terapii, oparte na oddziaływaniach psychospołecznych oraz podejście skoncentrowane na abstynencji od używania substancji psychoaktywnych, konfrontowane są z koncepcjami bazującymi na modelach ograniczania szkód, dla których uzyskanie abstynencji nie jest już *conditio sine qua non* sukcesu terapeutycznego, oraz ze wzrostem znaczenia farmakoterapii i biomedycznych aspektów uzależnień. Coraz powszechniej uznawanym standardem wydaje się być integracja modeli abstynencyjnego i redukcji szkód, a także współpraca lecznictwa odwykowego (alkoholowego) z terapią i rehabilitacją uzależnienia od substancji odurzających i środków psychotropowych (narkotyków). Programy redukcji szkód i leczenia substytucyjnego, pomimo stosunkowo długiej obecności w polskiej praktyce leczniczej, ciągle nie są kompleksowo wbudowane w ogólny system oddziaływań pomocowych. Niezaprzeczalną wartością łączenia podejścia zorientowanego na abstynencję i koncepcji redukcji szkód jest możliwość oferowania osobom uzależnionym form pomocowych, dostosowanych do różnych etapów rozwoju uzależnienia i do postępów procesu zdrowienia. W tle terapii uzależnień od substancji chemicznych pozostaje również problematyka powiązań z tzw. uzależnieniami behawioralnymi, np. z uzależnieniem od internetu, hazardu, zakupów, seksu, gier komputerowych. Obecnie stajemy również wobec konieczności zapewnienia dostępu do leczenia grupom pacjentów ze specyficznymi potrzebami, takim jak osoby młodociane i dorośli z orzeczonymi różnego typu formami przymusu leczenia, kobiety uzależnione, osoby uzależnione przewlekłe chore somatycznie,

czy pacjenci z współwystępującymi zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Dla systemu opieki nad pacjentami uzależnionymi aktualnym wyzwaniem staje się nie tyle problem rozwoju ilościowego, poza kwestią dostępności terapii substytucyjnej, ile jakościowego, w tym rozwój standaryzacji usług, akredytacji placówek, rozwój infrastruktury oraz zagadnienie podstawowe dla funkcjonowania struktur lecznictwa i pomocy osobom uzależnionym, jakim jest szkolenie kadr. Znajdujące oparcie w przepisach prawa, kształcenie instruktorów i specjalistów terapii uzależnień zostało formalnie zapoczątkowane w 2001 roku poprzez zatwierdzenie przez ministra zdrowia zasad szkolenia. W toku ewaluacji funkcjonowania systemu szkoleń w dziedzinie terapii i rehabilitacji uzależnień wielokrotnie podnoszony był problem braku – zarówno dla osób szkolących się, jak i dla organizatorów szkoleń – kompleksowego i wiodącego opracowania merytorycznych standardów kształcenia. W zamierzeniach autorów prezentowana publikacja jest próbą wypracowania takiego kanonu szkolenia. Próbuje tu łączyć zagadnienia teoretyczne z praktycznymi i przedstawiać je w formule skoncentrowanej na potrzebach odbiorców leczenia. Prezentujemy przegląd zagadnień związanych ze współczesną i udokumentowaną naukowo wiedzą, ale także z dobrą praktyką leczniczą, wymaganą od specjalistów terapii i rehabilitacji uzależnień od substancji psychoaktywnych. Ten podręcznik może być podstawą do tworzenia i doskonalenia indywidualnego warsztatu oddziaływań leczniczych i rehabilitacyjnych każdego terapeuty uzależnień. Stanowi również pośrednio próbę podsumowania dotychczasowych doświadczeń, obejmujących mocne i słabe strony terapii i rehabilitacji uzależnień w naszym kraju, próbę wskazania dróg rozwoju metod pracy terapeutycznej z osobami uzależnionymi – w wymiarze indywidualnych praktyk i w kontekście ogólnego rozwoju systemu leczenia uzależnień.

Charakterystyka Gminy Dziwnów

Dziwnów jest gminą miejsko – wiejską położoną w północno zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, atrakcyjnie wkomponowana w wody Morza Bałtyckiego, Zalewu Kamieńskiego i rzeki Dziwny jest obszarem szczególnie atrakcyjnym turystycznie.

Gmina Dziwnów – 38 km² - jest to wąski pas mierzei długości 17 km i od 0,5 do 3,5 km szerokości, pomiędzy dwoma środowiskami wodnymi tj. Bałtykiem i akwatorium Dziwny. Środkowa część obszaru gminy stanowi rejon ujścia rzeki Dziwna do Bałtyku, który rozdziela gminę na część lądową i na obszar leżący na wyspie Wolin. Warunki naturalne i położenie predestynują gminę do rozwoju funkcji rekreacyjnej, natomiast specyficzny układ (wąski pas mierzei oraz strefa klifowego abradowanego silnie wybrzeża) stwarza szereg ograniczeń.

Walory środowiska, którymi charakteryzuje się gmina Dziwnów wynikają z jej położenia. Osiemnastokilometrowy odcinek wybrzeża Bałtyku, jaki należy do gminy, to piaszczyste

plaże, czysta woda morska, ale także cztery kurorty turystyczne z dużą bazą noclegową i gastronomiczną. Wszystkie te walory w połączeniu z korzystnym klimatem sprawiają, iż liczba odwiedzających gminę turystów stale się zwiększa. Przeważającą funkcją gminy jest więc turystyka. Baza turystyczna miejscowości leżących w gminie, jest jedną z największych w województwie i wciąż się rozwija.

Uzależnienie od narkotyków

Utożsamiane jest z pojęciem narkomanii. Zarówno alkoholizm, jak i narkomania definiowane są jako zjawiska o randze problemów społecznych. Konsekwencją nadania narkomanii statusu problemu społecznego jest jego instytucjonalizacja, a jej elementem stworzenie specjalistycznego leczenia dla osób uzależnionych od narkotyków. Zawężenie społecznej definicji narkomanii do używania substancji nielegalnych powoduje, że badania społeczne, dotyczące konsekwencji uzależnienia od substancji psychoaktywnych, koncentrują się przede wszystkim na szkodliwym wpływie konsumentów narkotyków – „nosicieli problemu” – na porządek społeczny, a nie na aspektach związanych z wpływem używania substancji na zdrowie publiczne. W przypadku alkoholu dopiero przekroczenie przyjętych norm częstości i ilości picia sytuuje konsumenta w gronie „nosicieli problemu” alkoholizmu. Z powodu nielegalnego, z punktu widzenia prawa, statusu substancji nazywanych narkotykami, każde ich użycie postrzegane jest jako zachowanie problemowe, nawet jeśli nie towarzyszą mu żadne dodatkowe konsekwencje. Od lat badacze koncentrują swoją uwagę na czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących jednostki przed podejmowaniem zachowań problemowych, które mogą prowadzić do uzależnienia od narkotyków. Oznacza to przyjmowanie milczącego założenia, że to cechy indywidualne leżą u podłoża uzależnienia od narkotyków. Ostatnio w debacie publicznej coraz częściej pojawia się pogląd, że w większym stopniu, niż osobnicze cechy jednostki, za uzależnienie odpowiedzialne są cechy substancji, która w miarę wydłużania się okresu jej zażywania powoduje, że użytkownik stopniowo traci kontrolę nad częstością i ilością wypijanego alkoholu czy połykanych tabletek nasennych. Społeczna historia substancji psychoaktywnych potwierdza, że współczesne koncepcje problemów opierają się na normatywnej kategoryzacji. Klasyfikacja między tym, co dozwolone lub zakazane czy legalne lub nielegalne jest przedmiotem społecznego i politycznego wyboru. Umieszczenie substancji na liście tych niedozwolonych, automatycznie lokuje jej konsumentów w kategorii łamiących prawo dewiantów.

Młodzież – jako grupa ryzyka

Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym. Chociaż raz w życiu paliło 56,2% gimnazjalistów i 71,5% uczniów ze starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

paliło 26,4% uczniów z grupy młodszej i 41,7% ze starszej.

Palenie tytoniu jest obecnie podobnie rozpowszechnione wśród dziewcząt jak wśród chłopców. Jeszcze rzadziej zdarza się przyjmowanie leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza. Sięganie po te leki jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż wśród chłopców. Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 25,0% młodszych uczniów i 43,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest LSD lub inne halucynogeny (5,5%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu amfetamina (7,1%). Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka ponad 19,2% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 31,5%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 10,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,4% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Do problemowych użytkowników przetworów konopi zidentyfikowanych przy pomocy testu przesiewowego zaliczyć można 7,0% gimnazjalistów oraz 7,6% uczniów starszych. Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród gimnazjalistów 10,3%, a wśród starszych uczniów 12,6% używało kiedykolwiek tych substancji. Odsetek gimnazjalistów, którzy sięgali po „dopalacze” w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 4,3%. W starszej grupie takich uczniów było 3,0%. Używanie „dopalaczy” jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Dostępność fizyczna i ekonomiczna

Dostępność substancji nielegalnych jest oceniana niżej od wysokiego poziomu dostępności napojów alkoholowych. Spośród substancji nielegalnych najwyżej oceniana jest dostępność przetworów konopi¹.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013-2020, która jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Gminy Dziwnów. Strategia zawiera również diagnozę środowiskową i problemową występującą na terenie Gminy Dziwnów. W/w diagnozę przeprowadzono na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Dziwnów, przygotowanej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.

Z przeprowadzonej diagnozy jednoznacznie wynika, że podstawowym problemem społecznym jest starzenie się społeczeństwa oraz bardzo wysokie bezrobocie poza sezonem letnim.

Główne powody udzielenia pomocy i wsparcia:

powody pomocy	liczba rodzin	lata poprzednie			prognoza 2013
		2010	2011	2012	
ubóstwo		151	98	95	93
bezrobocie		84	82	83	81
niepełnosprawność		87	86	86	86
długotrwała lub ciężka choroba		94	107	95	95
bezradność		42	29	37	35
alkoholizm		25	29	22	20
narkomania		0	0	0	2
potrzeba ochrony macierzyństwa/ wielodzietność		17	15	11	12
bezdomność		2	2	4	2
opuszczenie zakładu karnego		1	1	2	3
zdarzenia losowe		2	1	2	2
klęski żywiołowe i ekologiczne		0	0	0	0

Źródło: Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dziwnów na lata 2013- 2020

Okres od października do maja jest bardzo trudny dla części tutejszej społeczności. Powoduje nasilenie się dotychczasowych problemów oraz pojawianie się nowych problemów zarówno wśród podopiecznych OPS, jak i rodzin dotychczas nie korzystających lub korzystających sporadycznie z pomocy społecznej. Część rodzin z powodu bezrobocia nie posiada środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Występuje zjawisko patologii, wysoka niezaradność życiowa, co wiąże się z zaniedbaniami w obowiązkach domowych i w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w rodzinach. Bardzo często dzieci nie mają należytej opieki. Długotrwała sytuacja pozostawania bez pracy wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości człowieka. Stres i utrata stabilizacji często powodują niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia, zniechęcenie, agresywna reakcja wobec otoczenia, rodziny, instytucji.

Ze strategii wynika, że uzależnienie od środków psychoaktywnych w Gminie Dziwnów stanowi niewielki odsetek problemów u rodzin korzystających z pomocy i wsparcia.

III. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Podstawowym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest zapobieganie powstawaniu zjawisk związanych z narkomanią, zmniejszenie szkód powstałych na skutek tych uzależnień oraz systematyczne zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami.

Zadania ujęte w programie skoncentrowane są na popieraniu i rozwijaniu działalności informacyjnej i kulturalnej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i wychowawczej realizowanej poprzez:

- promocję zdrowego stylu życia,
- informowanie o szkodliwości substancji i środków psychoaktywnych, których zażywanie może doprowadzić do narkomanii oraz o narkomanii i jej skutkach,
- podejmowanie i wspieranie działań ogólnokrajowych oraz lokalnych, a także innych inicjatyw społecznych dotyczących przeciwdziałaniu narkomanii,

¹ Ministerstwo Zdrowia, *projekt Sprawozdania z wykonania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.*, Warszawa 2015 r.

- ograniczenie dostępności i używania narkotyków wśród dzieci i młodzieży oraz związanych z tym problemów społecznych,
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat związany z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku

Jednym z warunków powodzenia realizacji zadań, a tym samym osiągnięcie założonych celów jest zaangażowanie wszystkich możliwych sił i środków w zaproponowane w ramach programu działania. Wskazane jest nawiązanie współpracy i zaangażowanie samorządu, policji, straży miejskiej, szkół, organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się tematyka narkomanii.

Najważniejszy, główny cel osiągnięty zostanie poprzez aktywny udział wszystkich zainteresowanych instytucji w realizacji działań przedstawionych w dalszej części programu w ramach celów szczegółowych.

Zatem głównym celem Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest zmniejszenie zjawiska narkomanii na terenie Gminy Dziwnów i jednocześnie problemów z tym związanych oraz cele szczegółowe:

1. Nawiązanie współpracy pomiędzy różnymi jednostkami, instytucjami na terenie Gminy Dziwnów na rzecz przeciwdziałania narkomanii.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem w okresie sezonu letniego.
3. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat narkomanii i jej skutków.
4. Monitorowanie zjawiska uzależnień od środków psychoaktywnych.
5. propagowanie w społeczności lokalnej zasad trzeźwości ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
6. ograniczenie skutków patologii oraz przemocy w rodzinie, spowodowanej nadużywaniem narkotyków oraz prowadzenie działań zapobiegawczych wraz z diagnozą problemu;
7. kształtowanie postaw prozdrowotnych;
8. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określonego w art. 2 Konwencji

o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz.1169), oraz potrzebami osób niepełnosprawnych.

Adresaci

Adresatami *Programu* są mieszkańcy Gminy Dziwnów, w szczególności:

- osoby uzależnione od narkotyków
- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka,
- osoby ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów narkomanii,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
- Dorośli (rodzice, nauczyciele, pracodawcy, i in.), dzieci i młodzież.

Realizator programu

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiada Burmistrz Dziwnowa, a poszczególne zadania *Programu* mogą zostać zlecone do wykonania wybranym wykonawcom. Wykonawcami zadań mogą być m.in.: osoby fizyczne, osoby prawne, organizacje pozarządowe, kościoły, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Kultury i inne jednostki organizacyjne Gminy Dziwnów, Policja, Straż Miejska, placówki oświatowe, lokalne media oraz inne podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje oraz doświadczenie w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w szczególności:

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dziwnowie
- ✓ Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim
- ✓ Posterunek Policji i Straż Miejska w Dziwnowie
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie
- ✓ Poradnia Rodzinna w Kamieniu Pomorskim
- ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Kamieniu Pomorskim
- ✓ Punkt informacyjno-konsultacyjny w Międzywodziu
- ✓ Radca Prawny
- ✓ Placówki oświatowo - wychowawcze, placówki pracy pozaszkolnej, Rady Szkoły, Rady Rodziców, Komitety Rodzicielskie
- ✓ świetlice środowiskowe
- ✓ Miejski Ośrodek Sportu i Kultury
- ✓ Biuro promocji

- ✓ Oddziały Leczenia Odwykowego
- ✓ Poradnie Odwykowe
- ✓ Zespół biegłych: psychiatra, psycholog
- ✓ Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne
- ✓ Kluby Abstynenckie
- ✓ Ośrodek Zdrowia-lekarze rodzinni w podstawowej opiece zdrowotnej
- ✓ Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kamieniu Pomorskim

Partnerzy

Partnerami w realizacji programu są osoby fizyczne i prawne oraz podmioty nie posiadające osobowości prawnej, realizujące zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym zwłaszcza problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym przede wszystkim:

- Placówki lecznictwa odwykowego:
 - Ośrodki odwykowo- stacjonarna- „Monar” (Ośrodek terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w Babigoszczy, Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Grabowie)
 - niestacjonarna (Punkt Filialny SP ZOZ WOTUW Stanomino w Kamieniu Pomorskim)
- Kadra i infrastruktura przygotowane do prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:
 - pedagodzy,
 - nauczyciele
 - świetlice środowiskowe,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - instytucje wymiaru sprawiedliwości.
- Jednostki organizacyjne Gminy Dziwnów:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej
 - Straż Miejska;
 - Miejski Ośrodek Sportu i Kultury;

- Organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność użyteczności publicznej zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w tym m.in.:
 - kościoły i inne związki wyznaniowe;
 - organizacje pożytku publicznego w tym:
 - stowarzyszenia abstynenckie;
 - Związek Harcerstwa Polskiego;
 - kluby sportowe, itp.

ZADANIA PROGRAMU

- upowszechnienie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki.
- upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii na dyskotekach, świetlicach, imprezach kulturalnych itp.
- dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii i pomocy psychologicznej,
- inwestowanie w miejsca i placówki kulturalne, sport i rekreację- stworzenie ofert zajęć pozalekcyjnych – rekreacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych w szkołach i innych placówkach,
- podjęcie i rozwijanie współpracy z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą psychologiczną , socjalną , prawną , profilaktyką i terapią – spoza terenu gminy Dziwnów.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych bez przekazywania środków finansowych.

Zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

KARTA PROJEKTU 1

Cel główny		Zmniejszenie zjawiska narkomanii i jednocześnie problemów z tym związanych na terenie Gminy Dziwnów				
Cel szczegółowy	Podniesienie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat narkomanii i jej skutków	Numer celu szczegółowego	1,2,3,8			
Nazwa projektu	EDUKACJA W SZKOŁACH, ŚWIETLICACH	Numer projektu	1.1.			
Cel realizacji projektu	Promocja zdrowego stylu życia. Podnoszenie umiędzynarodowienia. Podniesienie wiedzy na temat negatywnych skutków brania narkotyków. Przeprowadzenie diagnozy lokalnej					
Czas realizacji	2018r.	Łączny koszt realizacji projektu	8.000,00 zł			
Beneficjenci	Dzieci i młodzież szkolna, nauczyciele szkół					
Partnerzy	Policja, Straż Miejska, Szkoły, Przedszkole, świetlice środowiskowe					
Działania	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Koszt	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wybór ofert programów profilaktycznych, spektakli teatralnych, koncertów.		Liczba ofert. Przeprowadzone rozmowy z pedagogami szkół			GKRPA	Szkoły, Przedszkole
2. Organizacja imprezy rekreacyjno – profilaktycznej z udziałem dzieci i rodziców.	2018 r.	Liczba placówek	Dokumentacja GKRPA (oferty, umowy, faktury)	8.000,00 zł	GKRPA	Szkoły, Przedszkole, świetlice środowiskowe, GKRPA, Policja, Straż Miejska

KARTA PROJEKTU 2

Cel główny		Zmniejszenie zjawiska narkomanii i jednocześnie problemów z tym związanych na terenie Gminy Dziwnów				
Cel szczegółowy	Alternatywne spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Dziwnów.	Numer celu szczegółowego 4,5,7				
Nazwa projektu	„POZNAJĘ I UCZĘ SIĘ ŻYCIA BEZ NAŁOGÓW” – TURYSTYKA JAKO ALTERNATYWA DLA PATOLOGII I UZALEŻNIEN	Numer projektu 2.1.				
Cel realizacji projektu	Kształtowanie u dzieci i młodzieży poczucia własnej wartości. Kreatywne spędzanie czasu wolnego. Dążenie do rozwoju własnego potencjału.					
Czas realizacji	2018 r.	Łączny koszt realizacji projektu 7.000,00 zł	Jednostka koordynująca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			
Beneficjenci	Dzieci i młodzież z terenu Gminy Dziwnów					
Partnerzy	Placówki oświatowe, Miejski Ośrodek Kultury i Sportu, Świeclice Środowiskowe					
Działania	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Koszt	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Organizowanie konkursów, zajęć, turniejów, prelekcji in. działań profilaktycznych w placówkach oświatowych, klubach sportowych, Świeclice Środowiskowe	2018 r.	Liczba wniosków	Dokumentacja GKRPA (wnioski lub faktury)	7.000,00 zł.	GKRPA	Szkoły, Przedszkole, kluby sportowe, Świeclice Środowiskowe
2. Przyznanie dofinansowania wycieczek szkolnych, zielonych szkół itp.			Dokumentacja GKRPA (wnioski lub faktury)			GKRPA

KARTA PROJEKTU 3

Cel główny		Zmniejszenie zjawiska narkomanii i jednocześnie problemów z tym związanych na terenie Gminy Dziwnów				
Cel szczegółowy	Alternatywne spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Dziwnów	Numer celu szczegółowego	4,5,7			
Nazwa projektu	„MOJE MOCNE STRONY” – ROZWÓJ WŁASNY POPRZEZ AKTYWNOŚĆ FIZYCZNĄ (SPORT).	Numer projektu	3.1.			
Cel realizacji projektu	Upowszechnianie zajęć sportowych – aktywność fizyczna. Wdrażanie do nawyku aktywnego spędzania wolnego czasu bez uzależnień. Umożliwienie osiągnięcia sukcesów podnoszących poczucie własnej wartości.					
Czas realizacji	2018 r.	Łączny koszt realizacji projektu	5.000,00 zł			
Beneficjenci	Dzieci i młodzież szkolna, społeczność lokalna.					
Partnerzy	Miejski Ośrodek Kultury i Sportu, Nauczyciele, Pedagodzy, Świetlice Środowiskowe					
Działania	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Koszt	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Organizowanie i dofinansowanie dzieciom i młodzieży kolonii, pólkolonii, obozów, wycieczek i spotkań w oparciu o pisemny program profilaktyczno - wychowawczy i socjoterapeutyczny.	2018r.	Liczba wniosków	Dokumentacja GKRPA (wnioski lub faktury)	5.000,00 zł.	GKRPA	Szkoły, Przedszkole, kluby sportowe, Świetlice Środowiskowe,
2. Dofinansowanie imprez, zajęć rekreacyjno – sportowych jako alternatywa dla uzależnień.		Liczba uczestników			GKRPA	Szkoły, Przedszkole, kluby sportowe, Świetlice Środowiskowe

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 prowadzona będzie w oparciu o środki własne Gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487). Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Programu.